

Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 26 januari 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Allan Vougt.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Riksdagen har genom skilda beslut för tidigare budgetår bemyndigat Kungl. Maj:t att avgöra vissa frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan. I den föreliggande propositionen hemställas (punkt 1) om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning jämväl för budgetåret 1951/52 medgiva befrielse från ersättningsskyldighet till kronan. Vidare underställas riksdagens prövning (punkterna 2—8) 7 frågor om befrielse från betalningsskyldighet. Slutligen begäres (punkt 9) bemyndigande att medgiva avskrivning av vissa smärre fordringar.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 26 januari 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Lingman, samt beträffande punkten 8 jämväl med chefen för jordbruksdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, vissa frågor om befrielse från ersättningsskyldighet m. m. och anför härutinnan följande.

Riksdagen har i skrivelse 1946:565 bemyndigat Kungl. Maj:t att i enlighet med vissa i skrivelsen närmare angivna riktlinjer pröva frågor om befrielse från skyldighet att återbetala löne- och pensionsbelopp, som utbetalats i strid mot under riksdagens medverkan tillkomna bestämmelser. I överensstämmelse med riksdagens uttalande, att redogörelse bör lämnas riksdagen för av Kungl. Maj:t meddelade beslut om befrielse från återbetalningsskyldighet, varom här är fråga, kommer att i annat sammanhang till vederbörligt utskott överlämnas en förteckning över samtliga av Kungl. Maj:t under år 1950 i detta avseende meddelade beslut.

1.

Vid anmälan av propositionen 1948:46 (punkt 1 av utdrag av protokollet över försvarsärenden för den 23 januari 1948) lämnade jag en närmare redogörelse för hur frågan om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning avgöra ärenden om befrielse från ersättningsskyldighet dittills bedömts av riksdagen. I propositionen 1950:74 (punkt 1 av utdrag av protokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950) hemställde jag att bemyndigande av enahanda slag som riksdagen tidigare lämnat i detta avseende måtte utverkas även för budgetåret 1950/51. I anledning av denna hemställan lämnade riksdagen i skrivelse 1950:107 Kungl. Maj:t bemyndigande att under budgetåret 1950/51 avgöra dels frågor om befrielse från i judiciell ordning ålagd ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å egendom tillhörig krigsmakten, dels ock frågor om efterskänkande av fordran som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstiger 5 000 kronor.

Med stöd av detta och tidigare erhållet bemyndigande har Kungl. Maj:t under år 1950 medgivit befrielse från ersättningsskyldighet på sätt framgår av en förteckning, vilken torde få såsom bilaga fogas vid detta protokoll (motsvarande förteckningar över de tidigare, med stöd av riksdagens bemyndigande, avgjorda ärendena återfinnas såsom bilagor till propositionerna 1946: 82, 1947: 56, 1948: 46, 1949: 145 samt 1950: 74). Vid dessa ärendens behandling har beaktats vad riksdagen framhållit i skrivelse 1945: 55. Ehuru här avsedda ärenden numera icke uppgå till samma betydande antal som under åren närmast efter beredskapstidens slut, synas dock såväl ärendenas art som deras antal motivera det förenklade behandlingssätt, som vinnes om dessa frågor i viss utsträckning kunna avgöras av Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill bör enahanda bemyndigande utverkas även för budgetåret 1951/52. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1951/52 avgöra dels frågor om befrielse från i judiciell ordning ålagd ersättningsskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å egendom tillhörig krigsmakten, dels ock frågor om efterskänkande av fordran, som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna, allt i den mån kronans fordran i det särskilda fallet icke överstiger femtusen kronor.

2.

Under flygning med ett flygplan av typen Sk 11 mellan Säve och Sätenäs den 6 maj 1943 förde värnpliktige korpralen *Dick Wilhelm Weider* planet på så låg höjd att detta kolliderade med en kraftledning och led totalhaveri. På grund av det inträffade ställdes Weider, som icke ådragit sig några allvarligare skador, under åtal vid regementskrigsrätten vid Skaraborgs flygflottilj. Genom utslag den 12 juli 1943 fann krigsrätten, att Weider visat oförstånd och vårdslöshet i tjänsten dels genom att i strid mot gällande föreskrifter och instruktion föra planet på sådan höjd att detta kolliderat med en kraftledning och lidit totalhaveri, dels ock genom att jämväl vid tidigare tillfällen under flygning i strid mot givna bestämmelser föra planet alltför lågt och utföra omotiverade manövrer med detsamma. På grund härav prövade krigsrätten — som fann förbrytelseerna vara av svårare beskaffenhet än att de kunde anses vara med disciplinstraff försonade — rättvist döma Weider att hållas i fängelse en månad. Härjämte ålades Weider att med tjugufemtusen kronor ersätta kronan värdet av det förlorade planet. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I skrivelse den 24 april 1950 har Weider anhållit att av nåd bliva befriad från skadeståndet. Weider har därvid anfört bland annat följande. Enligt hans förmenande var flygplanet icke värt mera än högst 5 000 kronor. Han hade anfört besvär till krigshovrätten med yrkande att bliva befriad från ersättningsskyldighet men besvären hade såsom för sent inkomna förklarats

icke kunna upptagas till prövning. Vid två olika tillfällen, nämligen dels år 1944 eller 1945 dels ock år 1950, hade försök till utmätning på grund av ovan nämnda utslag förekommit och därvid hade konstaterats att han saknade utmätningbara tillgångar. Han vore sedan åtskilliga år tillbaka konditoriarbetare med en veckolön av 117 kronor. Sedan en tid hade han haft planer på att söka bli egen företagare inom konditoribranschen eller delägare i sådan rörelse. Hans planer härvidlag hade emellertid städse strandat på det hot om förnyad utmätning på grund av ifrågavarande utslag som han ständigt hade över sig. Hans framtid syntes sålunda vara stäckt för den händelse skulden icke på ett eller annat sätt kunde komma ur världen.

Försvarets civilförvaltning, som från chefen för Skaraborgs flygflottilj inhämtat utredning rörande Weiders ekonomiska förhållanden, och *flygförvaltningen* ha den 3 oktober 1950 avgivit gemensamt utlåtande.

Av den ekonomiska utredningen framgår bland annat, att Weider, som är ogift och icke är skyldig att bidraga till annan persons underhåll, för år 1950 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt för 6 270 respektive 6 830 kronor och att han icke har någon utmätningssbar tillgång.

Ämbetsverken ha i betraktande av den allvarliga kränkning av givna ordnings- och säkerhetsföreskrifter för flygning, vartill Weider gjort sig skyldig, icke kunnat tillstyrka att han helt befrias från ådömd ersättningsskyldighet. Enligt ämbetsverkens mening torde emellertid en väsentlig nedsättning av skadeståndet vara befogad då sökanden med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden har endast begränsade möjligheter att fullgöra skadeståndsskyldigheten. I anslutning härtill föreslå ämbetsverken att sökanden, därest han inom viss tid, förslagsvis före den 1 januari 1953, till civilförvaltningen inbetalar 1 000 kronor, må vara befriad från vidare betalningsskyldighet i förevarande avseende. Ämbetsverken erinra om en liknande ansökning som slutligt avgjorts genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 april 1948.

Statskontoret har i ett den 4 november 1950 avgivet utlåtande anført följande. Av handlingarna i ärendet framgår att sökanden gjort sig skyldig till ett synnerligen grovt åsidosättande av givna ordnings- och säkerhetsföreskrifter för flygning. Statskontoret hyser därför allvarliga betänkligheter mot ett tillmötesgående av förevarande framställning. Med hänsyn emellertid till Kungl. Maj:ts beslut i tidigare likartade fall vill ämbetsverket icke motsätta sig, att sökanden i enlighet med civilförvaltningens förslag befrias från återstående ersättningsskyldighet, därest han inom viss, av Kungl. Maj:t fastställd tid till kronan inbetalar ett belopp av 1 000 kronor.

Departementschefen.

I likhet med myndigheterna finner jag att Weider gjort sig skyldig till en så allvarlig kränkning av givna föreskrifter, att fullständig befrielse från ersättningsskyldighet icke bör ifrågakomma. Med hänsyn till Weiders ekonomiska ställning är det emellertid uppenbart, att i verkligheten endast en

ringa del av skadeståndsbeloppet kan uttagas av honom. Jag finner mig därför i likhet med myndigheterna böra föreslå, att ersättningsskyldigheten ned-sättes till 1 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att be-stämma om tid för inbetalning av beloppet.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Dick Wilhelm Weider må, därest han inom tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes, till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 1 000 kronor, befrias från återstående skadestånds-skyldighet till kronan på grund av regementskrigsrättens vid Skaraborgs flygflottilj utslag den 12 juli 1943.

3.

När värnpliktige nr 3363—1—44 A. W. Stuesson den 16 april 1945 under tjänstgöring vid dåvarande Roslagens flygflottilj var furiren *K. L. Nordin* behjälplig med att lösgöra delvis skarp ammunition ur patronbandet till en kulspruta, träffades Stuesson i vänstra benet av ett i vapnet utlöst skarpt skott och skadades så svårt att benet måst amputeras ovanför knäet. Genom det inträffade ådrog sig Nordin viss ersättningsskyldighet gentemot Stuesson. De närmare omständigheterna voro följande.

Vid olyckstillfället var Nordin inom flottiljens vapenverkstad sysselsatt med vissa arbeten på en kulspruta, som var upplagd på en låda med pipan i riktning mot väggen. Stuesson och en annan värnpliktig, vilka båda stodo under Nordins befäl, höllo på med att banda kulspruteammunition, vilken delvis var skarp. Då ett band med patroner blivit ojämnt, hade Nordin, sedan bandet delats i två delar, insatt den ena delen i kulsprutan och med tillhjälp av dennas mekanism börjat lösgöra patronerna ur bandet. Stuesson, som därvid iakttagit att kulsprutan under Nordins handhavande av densamma legat ostadigt på lådan, gick fram till kulsprutans ena sida och fattade med båda händerna tag om manteln till kulsprutan för att stödja denna. Då patronbandet strax därefter under en av Nordin utförd mekanismrörelse hakade upp sig, lutade sig Stuesson åt höger mot Nordin med vänstra benet sträckt åt vänster samtidigt som kulsprutan svängde till. Härvid gick ett skott av — tydligen genom att Nordin stött till avtryckarlänkens förlängning — och träffade Stuessons vänstra ben, med påföljd att han erhöll vissa skador som medförde att hans vänstra ben sedermera måste amputeras vid lårbenet.

Olyckshändelsen blev föremål för domstolsprövning. Regementskrigsrätten vid Roslagens flygflottilj, där vederbörande åklagare och Stuesson under åberopande av att Nordin vore vållande till skottskadan förde talan mot Nordin, fann att, då Stuesson genom oförsiktighet själv varit vållande till skadan, den mot Nordin förda talan icke kunde bifallas. Krigshovrätten, där åklagaren och Stuesson besvårade sig, fastställde det slut krigsrättens utslag innehöll. Sedan Stuesson fullföljt talan i skadeståndsfrågan, fann Kungl. Maj:t i utslag den 3 mars 1950, att Nordin måste i följd av ovarsamhet anses ansvarig för Stuessons skada men att Stuesson finge anses ha genom

egen oförsiktighet medverkat till olyckan i sådan grad att skadeståndet borde jämkas till hälften. Kungl. Maj:t förpliktade därför Nordin att till Sturesson utgiva dels ersättning för förlorad arbetsförtjänst med 1 782 kronor 88 öre, för protes med 300 kronor, för sveda och värk med 2 000 kronor samt för lyte och men med 2 500 kronor, eller tillhoppa 6 582 kronor 88 öre, dels gottgörelse för förnyelse av protes med 100 kronor för år räknat från och med år 1949, dels ock livränta med 1 320 kronor om året för tiden från och med den 30 augusti 1946 till dess Sturesson fyllt 67 år och med 660 kronor om året för tiden därefter. Från gottgörelsen för förnyelse av protes och från livräntan ägde Nordin avräkna hälften av vad Sturesson i sådant hänseende för motsvarande tid uppburit från riksförsäkringsanstalten. Nordin förpliktades tillika att ersätta Sturesson hans kostnader å målet vid krigsrätten med 600 kronor.

Sturesson yrkade sedermera att av kronan såsom ansvarig för skadan utfå full ersättning ävensom gottgörelse för kostnaderna å målet vid samtliga domstolsinstanser.

Försvarets skaderegleringsnämnd förklarade sig i avgivet yttrande anse kronan skyldig att gentemot Sturesson gälda det honom tilldömda skadeståndet på villkor att Sturesson på kronan överläte sin fordran enligt utslaget. Nämnden förordade vidare att, med hänsyn till den betydelse utredningen i målet haft för ärendets bedömande, utdömt belopp, 600 kronor, för rättegångskostnaderna vid krigsrätten borde ersättas av kronan samt att därjämte ett belopp av 50 kronor borde utgå såsom ombudsarvode i ärendet.

Försvarets civilförvaltning och *flygförvaltningen* anförde i skrivelse den 30 juni 1950, att enligt ämbetsverkens uppfattning kronan icke syntes kunna undgå att utgiva skadestånd till Sturesson. Skadeståndet syntes böra utgå med av skaderegleringsnämnden föreslagna belopp, dock att ersättning för protesförnyelse icke syntes böra utgå. Ämbetsverken hemställde, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för beredande av ersättning åt Sturesson i enlighet med av ämbetsverken föreslagna grunder.

Genom beslut den 21 juli 1950 har Kungl. Maj:t medgivit, bland annat, att till Sturesson må, under villkor att Sturesson å kronan överläter sin rätt till det skadestånd som till följd av skadan må tillkomma honom av Nordin eller annan, utgivas ersättning i enlighet med civilförvaltningens och flygförvaltningens förslag, livränta dock icke för tid efter den 30 juni 1946, i vilket hänseende Kungl. Maj:t ville framdeles meddela beslut.

I en den 10 september 1950 dagtecknad skrift har Nordin hemställt, att av nåd bliva befriad från ifrågavarande ersättningskyldighet gentemot kronan. Nordin har härvid anført bland annat, att han saknade möjlighet att gälda skadeståndet i fråga. Han vore numera anställd som provare vid Aga radiofabrik i Gävle, där hans sammanlagda inkomst 1949 utgjorde 6 142 kronor och år 1950 beräknades stanna vid omkring 5 000 kronor. Han vore gift och det torde vara givet att hans inkomst ej räckte till mer än hans egen och hans hustrus nödtorftiga försörjning.

Försvarets civilförvaltning har i ett den 10 oktober 1950 avgivet utlåtande anfört följande. Med hänsyn till de särskilda omständigheter, under vilka skadan uppstått, synes det obilligt att av sökanden utkräva gottgörelse för vad kronan utgivit eller kommer att utgiva till Sturesson. Det torde för övrigt falla utom ramen för sökandens möjligheter att till någon nämnvärd del ersätta beloppet. Civilförvaltningen tillstyrker därför bifall till ansökningsen.

Statskontoret har i ett den 4 november 1950 avgivet utlåtande anslutit sig till vad försvarets civilförvaltning i ärendet anfört och hemställt.

Departementschefen.

Med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall vill jag icke motsätta mig att K. L. Nordin i enlighet med myndigheternas förslag befrias från ersättningsskyldighet till kronan på grund av Kungl. Maj:ts i det föregående omnämnda utslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att K. L. Nordin befrias från honom på grund av Kungl. Maj:ts utslag den 3 mars 1950 regressvis åvilande ersättningsskyldighet till kronan.

4.

Med anledning av att kompaniadjutanten vid åttonde kompaniet Göta trängregemente i Skövde, fanjunkaren *Johan Helgo Kristensson*, den 29 september 1949 tagit sig av daga företogs inventering av till Kristensson utlämnade förskottsmedel och övriga i tjänsten omhändertavda medel. Härvid framkom att Kristensson av förskottsmedel icke kunnat redovisa ett belopp av 2 426 kronor 50 öre samt att han förskingrat omhändertavda marketenterimedel till ett belopp av 3 458 kronor 65 öre och därjämte stod i skuld till marketenterirörelsen vid regementet med 14 kronor 40 öre. Dödsboet häftade sålunda i skuld med sammanlagt 5 899 kronor 55 öre.

I en den 21 juni 1950 inkommen skrift har den avlidnes efterlämnade maka, fru Margit Kristensson, gjort framställning att skulden till kronan måtte efterskänkas i så stor utsträckning som möjligt och till sådant belopp att hon kunde betala det. Dödsbodlagare voro, förutom fru Kristensson, makarnas två barn födda 1943 respektive 1946.

Av en framställningen bifogad bouppteckning framgår, att den avlidne efterlämnat tillgångar till belopp av 19 993 kronor, under det att skulderna uppgingo till 22 424 kronor 34 öre.

Som skäl för framställningen har fru Kristensson anfört i huvudsak följande. Det vore tänkbart att hon genom försäljning av en dödsboet tillhörig fastighet, taxerad till 18 000 kronor, skulle kunna få in så mycket att skulderna skulle kunna betalas, men det vore för henne av yttersta vikt att med sina barn få bo kvar i fastigheten och på så vis kunna sörja för deras

uppföstran. Barnen vore nu så små att hon ej kunde åtaga sig något sådant arbete att hon därigenom kunde få medel till familjens försörjning. Hon ville som särskild grund för sin ansökan framhålla, att de skulder det här vore fråga om, vilka syntes hänföra sig till borgensaffärer, tillkommit utan hennes förvällande och utan att hon och barnen haft någon som helst nytta av dessa affärer.

Försvarets civilförvaltning, som den 18 juli 1950 avgivit utlåtande i ärendet, har införskaffat ett handlingarna bilagt yttrande från chefen för Göta trängregemente. Enligt regementschefen skulle en reglering av skulderna genom försäljning av fastigheten medföra en betydligt minskad möjlighet för fru Kristensson att sörja för de två minderåriga barnens uppföstran. På grund av denna omständighet samt hans vetskap om att familjen ständigt levat ytterst sparsamt tillstyrkte han befrielse från ersättningsskyldighet i vad rörde förskingringen av statsmedel. Vad beträffade förskingringen av regementets lägerkassas medel tillstyrktes även på ovannämnd grund befrielse från ersättningsskyldighet, dock endast under förutsättning att lägerkassan genom Kungl. Maj:ts försorg hölles skadeslös.

Civilförvaltningen har i sitt yttrande anfört, bland annat, följande. Med hänsyn till sökandens förhållandevis svaga ekonomiska ställning samt i ansökningen åberopade omständigheter anser sig försvarets civilförvaltning kunna tillstyrka, att sökanden, därest hon före viss, av Kungl. Maj:t fastställd tidpunkt till civilförvaltningen inbetalar förslagsvis 500 kronor, må befrias från återstående ersättningsskyldighet. Särskild ersättning till lägerkassan för förskingrade marketenterimedel, såsom förutsatts av regementschefen, synes icke böra utgå.

Statskontoret har i ett den 30 augusti 1950 avgivet utlåtande icke velat motsätta sig ett tillmötesgående av framställningen på sätt föreslagits av försvarets civilförvaltning.

Departementschefen.

Jag ansluter mig till vad försvarets civilförvaltning och statskontoret anfört och finner sålunda, att ersättningsskyldigheten till kronan för dödsboet efter Johan Helgo Kristensson bör nedsättas till ett belopp av 500 kronor under förutsättning att beloppet inbetalas inom viss tid. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om denna tid. Frågan om särskild ersättning till lägerkassan för marketenterimedlen torde få bedömas i samband med den årligen skeende fördelningen av utjämningsmedel till förbandens lägerkassor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, därest dödsboet efter Johan Helgo Kristensson inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till försvarets civilförvaltning inbetalar ett belopp av 500 kronor, kronans återstående fordran hos dödsboet efterskänkes.

5.

Den 24 maj 1949 sammanstötte en Karlskrona kustartilleriregemente tillhörig vedettbåt nr 54 under tilläggning vid Högvakten å örlogsvarvet i Karlskrona med en likaledes Karlskrona kustartilleriregemente tillhörig minutläggare nr 9 och den örlogsvarvet tillhörande bogserbåten Hercules, vilka lågo förtöjda vid högvaktskajen, varvid skador uppstodo å fartygen. Vid tillfället tjänstgjorde furiren *Sune Torsten Pålsson* såsom maskinförman å manöverplatsen i maskinrummet ombord på vedettbåten nr 54. Pålsson hade därvid i samband med tillägningen felaktigt verkställt befälhavarens, sergeanten E. E. Anderssons, order om »back sakta» och »back full fart» genom att ställa om maskinen för framåtrörelse och därpå öppna pådraget för ångan för sakta fart framåt och full fart framåt med påföljd, att vedettbåten nr 54 gått framåt i stället för bakåt och sammanstött med de andra fartygen.

Vid förhör i anledning av olyckshändelsen framgick, att kommandot »stopp» i allmänhet användes vid övergång från »framåt» till »back» eller tvärtom och att maskinpersonalen efter nämnda kommando skall enligt instruktion lägga om maskinen till motsatt rörelseriktning, så att efterföljande kommando kan verkställas hastigt. Vid ifrågavarande tillfälle beordrades emellertid två gånger efter kommandot »stopp» samma rörelseriktning på maskinen med påföljd att Pålsson varje gång måste ånyo kasta om maskinen för att kunna verkställa ordern. Till följd av de i tät följd givna ovanliga kommandona hade Pålsson blivit så förvirrad att han efter tredje kommandot »stopp» förfarit på samma sätt som vid de två föregående stoppporderna vilket han icke skulle ha gjort. De genom kollisionerna uppkomna skadorna å fartygen uppgingo till sammanlagt 5 282 kronor 98 öre.

Rådhusrätten i Karlskrona, där åklagaren yrkat ansvar å Pålsson för försummelse, dömde genom utslag den 11 maj 1950, vilket vunnit laga kraft, Pålsson för tjänstefel till åtta dagars disciplinbot om 4 kronor 80 öre. Pålsson förpliktades vidare att utgiva skadestånd till kronan med 5 282 kronor 98 öre ävensom att utgiva ersättning för rättegångskostnaderna med 122 kronor.

I en den 2 augusti 1950 dagtecknad skrift har Pålsson anhållit att av nåd bli befriad från utgivandet av det honom ådömda skadeståndet. Pålsson har härvid anfört i huvudsak följande. För honom uppstode en mycket svår situation genom det honom ålagda skadeståndet. Han hade icke någon möjlighet att erlägga beloppet annat än möjligen genom månatliga inbetalningar av smärre summor, och han och hans familj komme i så fall att under åtskilliga år framöver nödgas leva under trycket av en mycket hårt ansträngd ekonomi.

Försvarets civilförvaltning och *marinförvaltningen* ha i ett den 10 oktober 1950 avgivet gemensamt utlåtande anfört följande.

Sökanden åtnjuter sedan den 1 juli 1950 avlöning enligt löneklass Me 2: 11 med 477 kronor i månaden. Försvarets civilförvaltning och marinförvaltningen anse uppgifterna, att sökanden blivit förvirrad av de i tät följd med-

delade, för honom ovanliga ordena, utgöra en sannolik förklaring till felmanövern. Även om sökanden förfarit felaktigt vid verkställandet av ifrågasvarande order, synas därför — såsom även rådhusrätten torde ha funnit vid straffmätningen — i viss mån förmildrande omständigheter ha förelegat. Då således kollisionen delvis får anses ha berott på olyckliga yttre förhållanden, vilja ämbetsverken — med hänsyn jämväl till sökandens jämförelsevis svaga ekonomiska ställning — i så måtto tillstyrka bifall till ansökningsen, att sökanden, därest han före viss tidpunkt, förslagsvis den 1 januari 1952, till civilförvaltningen inbetalar 100 kronor jämte utdömd rättegångskostnadsersättning, eller tillhopa 222 kronor, må vara befriad från vidare betalningsskyldighet i förevarande avseende.

Statskontoret har i ett den 4 november 1950 avgivet utlåtande anslutit sig till vad försvarets civilförvaltning och marinförvaltningen anfört och hemställt.

Departementschefen.

I likhet med myndigheterna finner jag att Pålssons ersättningsskyldighet gentemot kronan bör nedsättas. Jag förordar därför, att Pålsson, därest han inom tid som det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma till kronan inbetalar 100 kronor samt rättegångskostnadsersättningen om 122 kronor eller sammanlagt 222 kronor, befrias från vidare skadeståndsskyldighet till kronan i förevarande hänseende.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att furiren Sune Torsten Pålsson, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalar 222 kronor, befrias från återstående ersättningsskyldighet till kronan på grund av rådhusrättens i Karlskrona utslag den 11 maj 1950.

6.

Enligt ett den 2 och den 4 oktober 1944 daterat kontrakt mellan chefen för Smålands artilleriregemente, å kronans vägnar, samt byggmästaren *Gustaf Käll* åtog sig Käll att såsom entreprenör i överensstämmelse med kontraktet bifogade handlingar utföra arbeten för ventilationsteknisk anläggning i en regementet tillhörig garagebyggnad inom regementets etablissement i Jönköping. Därefter träffades mellan dåvarande kasernofficern, å kronans vägnar, samt Käll en muntlig överenskommelse, att Käll skulle uppföra en tegelskorsten till garagebyggnaden i stället för visst i handlingarna angivet annat arbete. Käll fullföljde entreprenaden och slutbesiktning ägde rum den 20 januari 1945. I kontraktet stadgad ansvarstid utgick den 20 januari 1947.

Den 19 februari 1947 uppkom brand i garagebyggnaden, som därvid skadades, varjämte i densamma förvarad, kronan tillhörig intendenturmateriel ska-

dades eller förstördes. Av polisutredning rörande branden framgick, att trävirke i strid mot byggnadsförordningen för Jönköpings stad och mot vedertagen praxis inom byggnadsbranschen inmurats i skorstensmuren samt att branden orsakats av att detta trävirke överhettats.

Kronan yrkade vid rådhusrätten i Jönköping att Käll såsom byggnadsentreprenör och ansvarig byggmästare skulle åläggas till kronan utgiva ersättning för genom branden orsakade skador med 36 543 kronor 82 öre jämte fem procent ränta från talans väckande. Genom dom den 26 januari 1949 lämnade rådhusrätten kronans talan utan bifall, varjämte kronan förpliktades ersätta Käll hans kostnader å målet med 400 kronor.

Sedan kronan anmält vad, förpliktade Göta hovrätt genom dom den 10 juni 1949, med upphävande av rådhusrättens dom, Käll att till kronan utgiva skadestånd med 33 111 kronor 82 öre jämte fem procent ränta därå från den 3 oktober 1948 samt rättegångskostnadsersättning med 1 953 kronor 20 öre jämte vittneslön.

Sedan Käll gjort ansökan om revision, fann Kungl. Maj:t genom beslut den 29 december 1949 ej skäl att meddela prövningstillstånd, i följd varav hovrättens dom skulle stå fast.

I en den 17 mars 1950 dagtecknad skrivelse har Käll anhållit att bliva befriad från den honom ålagda betalningsskyldigheten. Käll har därvid anfört i huvudsak följande.

Murningsarbetet hade utförts av en hos honom anställd murare, som vid tidpunkten i fråga varit anställd som murare ända sedan 1916 och hade murat ett 50-tal skorstenar. Det var alltså en van yrkesman, som utförde arbetet. Som arbetsledare för entreprenaden fungerade en son till sökanden, byggnadsingenjören Folke Käll, och som kontrollant för kronan byggmästaren John Adolfsson, båda vana yrkesmän. Uppenbarligen förelåg dock icke möjlighet för dessa att hela tiden vara närvarande på arbetsplatsen och att sålunda i varje detalj övervaka arbetets fortskridande. Vid uppförandet av skorstenen hade ett misstag gjorts från arbetarens sida i det att yttersta delen av en takbjälke vid uppförandet av skorstenens murstock inmurats för nära rökgången. Det begångna felet kunde icke upptäckas förrän efter upphuggning i anledning av branden, som uppkom genom överhettning i den felaktigt inmurade bjälkdelen.

Därest kronan haft byggnaden och däri förvarad materiel brandförsäkrad skulle frågan om skyldighet för Käll att utgiva ersättning för den genom branden uppkomna skadan aldrig ha blivit aktuell, då vederbörande försäkringsbolag på grund av innehållet i 25 § lagen om försäkringsavtal icke haft möjlighet att föra någon regresstalan mot honom. Det syntes icke kunna anses rimligt, att han skulle komma i sämre ställning och bliva nödsakad att utgiva ett för honom ruinerande skadestånd på den grund att kronan — i motsats till en privat fastighetsägare — funne det lämpligare att själv stå risken för ellsolycka än att hålla egendomen försäkrad. En rimlig konsekvens av att kronan icke hade sin egendom brandförsäkrad syntes vara att kronan icke fordrade ersättning för uppkommen brandskada i andra fall än då sådan möjlighet föreläge för försäkringsgivare. Denna princip vore, om han själv vore rätt underrättad, godtagen och tillämplad av kronan såvitt gällde utkrävande av ersättning hos förare av kronan tillhörigt motorfordon som skadats.

Han åberopade i första hand den uppfattning, åt vilken han sålunda givit uttryck, till stöd för sin ansökan. Ytterligare åberopade han, att hans ekonomiska ställning icke möjliggjorde för honom att fullgöra den honom ålagda betalningsskyldigheten ens till någon större del. Ett avslag på hans ansökan betydde ekonomisk ruin för honom och hans hustru, som vore 67 respektive 68 år gamla.

Försvarets civilförvaltning och *arméförvaltningens intendenturavdelning* ha i ett den 2 maj 1950 avgivet gemensamt utlåtande anfört följande. Även om sökanden, därest byggnaden varit försäkrad mot brandskada, icke skulle ha blivit regressvis krävd av försäkringsgivaren, läser denna omständighet i och för sig — såsom sökanden velat göra gällande — icke utgöra skäl för bifall till ansökningen. Det bör i detta sammanhang framhållas, att 25 § i försäkringsavtalslagen, som åberopas av sökanden, icke är tvingande. Det är givetvis vanskligt att bedöma, huruvida en försäkringsgivare i detta fall skulle ha gjort regressrätt gällande. Skäl tala dock för antagandet, att så icke skulle ha varit fallet.

Vad sökanden anfört om uppförande, tillsyn och besiktning av arbetet synes stödja hans uppfattning, att han haft goda skäl att lita på att murningsarbetet skulle utföras på ett riktigt sätt, varför av denna anledning vissa billighetssynpunkter måhända kunna anses tala till förmån för ansökningen.

Ehuru det på grundval av tillgängliga uppgifter knappast är möjligt att klart bedöma sökandens verkliga förmögenhetsställning, vill det dock synas som om betalning för hela beloppet näppeligen skulle kunna framtvingas. Tages dessutom skälig hänsyn till sökandens jämförelsevis höga ålder samt till ovan berörda billighetsskäl, synes viss eftergift befogad.

Försvarets civilförvaltning och arméförvaltningens intendenturavdelning vilja icke motsätta sig bifall till ansökningen i så måtto, att sökanden, därest han före viss dag, förslagsvis den 1 januari 1952, till civilförvaltningen inbetalar 5 000 kronor jämte utdömd rättegångskostnadsersättning, befrias från vidare ersättningsskyldighet i förevarande avseende.

Statskontoret har i ett den 10 juni 1950 avgivet utlåtande anfört att, ehuru statskontoret med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter hyser tvekan om tillräckliga skäl kunna anses föreligga för efterskänkande till någon del av det ådömda skadeståndsbeloppet, ämbetsverket icke vill motsätta sig att sökanden medges befrielse från halva beloppet, därest han inom en förhållandevis knappt tillmätt tid inbetalar återstoden.

Departementschefen.

Därest kronan i likhet med privata fastighetsägare haft fastigheten i fråga försäkrad, torde fråga om skyldighet för Käll att regressvis utgiva ersättning till försäkringsgivaren icke ha uppkommit. Med hänsyn härtill och på grund av övriga omständigheter finner jag i likhet med civilförvaltningen och arméförvaltningens intendenturavdelning billighetsskäl tala för att Källs ersättningsskyldighet väsentligt nedsättes. På grund härav och på skäl som i övrigt anförts i avgivna remissyttranden förordar jag att Käll, därest han

inom tid som det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma till försvarets civilförvaltning inbetalat 5 000 kronor jämte utdömd rättegångskostnadsersättning, befrias från vidare ersättningskyldighet i förevarande hänseende.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Gustaf Käll, därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till försvarets civilförvaltning inbetalat ett belopp av 5 000 kronor jämte utdömda rättegångskostnader, befrias från återstående ersättningskyldighet till kronan på grund av Göta hovrätts dom den 10 juni 1949.

7.

Den 7 december 1949 blev kadetten Sten Ivar Darenius under en av infanteriets kadettskola anordnad övning på Utö pansarskjutfält skjuten till döds. Övningen, i vilken endast kadetter deltog, avsåg stridsskjutning i plutonförband i skog under renkonterförhållanden.

Sedan olyckshändelsen blivit föremål för utredning genom chefen för infanteriets kadettskola ställdes kadetten *Sven-Ake Gideon Weidow* till åtal inför Södra Roslags domsagas häradsrätt.

Av häradsrättens dom, meddelad den 18 februari 1950, inhämtas i huvudsak följande. Weidow, som var utrustad med kulsprutegevär, hade tillhört en understödsgrupp, som under övningen varit grupperad cirka 25 meter bakom tre skyttegrupper och en stab i vilken Darenius ingått. I övningens slutskede hade skyttegrupperna gått i eldställning varvid understödsgruppen närmast sig skyttegrupperna och staben. Härvid hade Weidow, som hört en order om laddning, laddat sitt kulsprutegevär med ett magasin om 20 skarpa skott. På order att understödsgruppen skulle sättas in på plutonens vänstra flygel hade Weidow snabbt förflyttat sig mot denna flygel. Under förflyttningen, som på grund av terrängförhållandena på platsen måst ske i en sväng bakåt, hade från Weidows kulsprutegevär avgått ett skott. Detta hade träffat Darenius, som mycket snart avlidit. Det hade enligt häradsrätten ålegat Weidow att av hänsyn till sina framförvarande kamrater välja ett förflyttningssätt, avpassat efter terrängsvårigheterna och under beaktande av att hans vapen var skarpladdat. Häradsrätten ansåg, att Weidow förfarit vårdslöst, då han samtidigt med att det laddade vapnet riktats mot framförvarande vidrört avtryckaren. Häradsrätten, som ansåg omständigheterna mildrande, dömde Weidow jämlikt 14 kap. 9 § strafflagen för ouppsatligt vållande till annans död att till kronan böta 30 dagsböter om tre kronor.

Sedan kronan och Darenius' föräldrar i särskild rättegång yrkat ersättning av Weidow för begravningskostnader, förpliktade häradsrätten genom dom den 28 mars 1950 Weidow att jämlikt sitt medgivande utgiva dels till

kronan 554 kronor 90 öre jämte ränta, dels ock till Darenius' föräldrar 1 658 kronor 39 öre jämte ränta och 255 kronor i rättegångskostnader.

Häradsrättens båda domar ha vunnit laga kraft.

I skrivelse den 29 juni 1950 har Weidow genom ombud anhållit att av nåd bliva befriad från skyldigheten att till kronan utgiva förenämnda belopp om 554 kronor 90 öre jämte ränta ävensom att ersätta riks försäkringsanstalten ett belopp om 100 kronor, som anstalten utgivit i begravningshjälp med anledning av Darenius' död och därefter avkrävt Weidow. Som stöd för sin anhållan framhåller Weidow, att han varit beordrad att efter militärutbildningen vid I 6 i Kristianstad genomgå kadettskolan. Vid avslutningen erhöll han liksom de övriga en gratifikation å 2 000 kronor. Dessa medel hade helt tagits i anspråk för täckande av kostnaderna i anledning av olyckan. Denna hade drabbat honom hårt. Hans förtvivlan över att, som utredningen gav vid handen, ha varit vållande till en kamrats död kände en tid inga gränser. Härtill komme att den ersättning å 2 000 kronor han erhöll vid utgången från kadettskolan helt tagits i anspråk för bestridande av kostnaderna för kamratens begravning m. m. i stället för att vara den uppmuntran den var avsedd till.

Försvarets civilförvaltning har i utlåtande den 7 november 1950 anfört följande. Försvarets civilförvaltning har från polisen i Hässleholm införskaffat utredning rörande sökandens ekonomiska förhållanden, varjämte ämbetsverket inhämtat yttrande i ärendet från chefen för Norra skånska infanteriregementet. Av nämnda utredning och yttrande framgår bland annat, att sökandens tillgångar uppgå till omkring 3 000 kronor, att nämnda medel för hans räkning avsatts såsom bidrag till akademiska studier i Lund, att sökanden, som erhållit sin förberedande utbildning vid nyssnämnda truppförband, enligt truppbefällets uppgifter till sin natur varit lugn och sansad och noga tänkte sig för, innan han handlade, samt att han väl tillgodogjort sig utbildningen vid regementet. Med hänsyn till att olyckshändelsen inträffat under stridsmässig övning samt det skedda i viss mån måste tillskrivas olyckliga yttre omständigheter ävensom den omständigheten att sökanden till fullo gäldat de kostnader, som åsamkats den förolyckade Darenius' föräldrar i samband med sonens begravning, tillstyrker försvarets civilförvaltning, i betraktande jämväl av sökandens svaga ekonomiska ställning och de goda vitsord han erhållit, att sökanden helt befrias från honom jämlikt dom den 28 mars 1950 åliggande skadeståndsskyldighet till statsverket.

Statskontoret har i ett den 6 december 1950 avgivet utlåtande anslutit sig till vad försvarets civilförvaltning anfört och hemställt.

Departementschefen.

Enligt häradsrättens dom voro omständigheterna vid Weidows brott att anse som mildrande. Weidow har också till stor del fullgjort den ersättningskyldighet han genom olyckshändelsen ådragit sig. Jag finner därför, att

Weidow bör befrias från den ersättningsskyldighet, som i anledning av olyckshändelsen åligger honom gentemot kronan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förre kadetten S. Å. G. Weidow befrias från skyldigheten att till kronan utgiva den ersättning, som på grund av ifrågasvarande olyckshändelse åvilar honom.

8.

Sedan militärbefälhavaren för VI. militärområdet infordrat anbud på leverans av hö för perioden den 1 september 1949—den 31 mars 1950 avseende bland annat 25 ton för Västerbottens regemente samt 575 ton för Norrlands dragonregemente, båda i Umeå, hade lägsta anbud för dessa leveranser, lydande på 13 kronor 20 öre per 100 kg, avgivits av J. Jonsson, Observatoriegatan 12, Stockholm. Med hänsyn till att ifrågasvarande anbud väsentligen understeg övriga inkomna anbud, av vilka det närmast högre, avgivet av Svenska Lantmännens Riksförbund, löd å 16 kronor 63 öre per 100 kg, lät militärbefälhavaren göra förfrågan vid arméförvaltningens intendenturavdelning, huruvida det vore känt, om Jonsson kunde anses besitta förmåga att fullgöra leveranserna. Då Jonsson var för intendenturavdelningen okänd meddelades till militärbefälhavaren, att Jonsson borde avfordras borgen som helst borde uppgå till ett belopp motsvarande skillnaden mellan Jonssons anbud och det därefter lägsta anbudet. På grund av upphandlingsbestämmelserna kunde dock borgenssumman ej sättas högre än till 10 procent av betalningssumman eller cirka 8 000 kronor. I enlighet med erhållna direktiv tecknade cheferna för Västerbottens regemente och Norrlands dragonregemente den 7 respektive den 8 september 1949 kontrakt med Jonsson. Ifrågasvarande kontrakt voro försedda med borgensförbindelse av Johan Waller i Stockholm, vilken för fullgörande av Jonssons förbindelser gick i borgen såsom för egen skuld intill ett belopp motsvarande ungefär 10 procent av betalningssumman. Vid förfrågan hos ett bankkontor i Stockholm hade en tjänsteman där förklarat att Waller var fullt solvent samt väl god för en summa motsvarande skillnaden mellan Jonssons anbud och det närmast liggande, alltså cirka 20 000 kronor.

I skrivelser den 17 september 1949 till cheferna för Västerbottens regemente och Norrlands dragonregemente har Jonsson anhållit att bli befriad från fullgörande av höleveranserna och att bli löst från kontrakten utan skadeståndsskyldighet. Som skäl härför har Jonsson anfört att, när RLF:s länsförbund uppmanat sina medlemmar att icke sälja hö annat än till jordbrukarnas egen organisation, det varit för Jonsson omöjligt att fullgöra leveranserna annat än med stora ekonomiska uppoffringar för honom själv och för borgensmannen.

Den av Jonsson åsyftade uppmaningen från RLF torde ha utgjorts av följande i Umeåortens tidningar införda, till jordbrukare riktade annons.

»Sedan det visat sig att en privat uppköpare i prispressande syfte uppträtt på hömarknaden, riktar R.L.F:s länsförbund härmed en uppmaning till jordbrukarna att under inga förhållanden leverera hö till andra än jordbrukarnas egen organisation, Lantmannaförbundet, Umeå. R.L.F:s Länsförbund.»

Militärbefälhavaren för VI. militärområdet har i skrivelse den 25 oktober 1949 gjort framställning om befrielse för Jonsson från skadeståndsskyldighet för bristande leveranser och härvid anfört bland annat följande.

Då Jonsson aldrig kommit i tillfälle att fullgöra någon leverans samt — om Jonssons anbud aldrig förekommit — Svenska Lantmännens Riksförbund ändock skulle erhållit leveranserna i fråga, har arméförvaltningens intendenturavdelning efter framställning av militärbefälhavaren bemyndigat denne att häva avtalen med Jonsson samt att antaga det näst lägsta anbudet å hö från Svenska Lantmännens Riksförbund, Stockholm. Då arméförvaltningens intendenturavdelning saknade befogenhet att medgiva Jonsson befrielse från skadestånd, gällde bemyndigandet att häva avtalen med förbehåll om rätt till skadestånd för kronan enligt allmän lag.

Med anledning av vad i saken förevarit och då en omkring 80 år gammal f. d. lantman fått sina måhända bristfälliga, till abnormt underpris ledande kalkyler kullkastade delvis på grund av förhållanden, varöver han icke själv kunnat råda, samt då kronan genom hans förvällande icke åsamkats någon direkt förlust, hemställde militärbefälhavaren att hävandet av avtalen måtte få ske utan att skadeståndsskyldighet ålades Jonsson.

Arméförvaltningens intendenturavdelning har i ett den 1 november 1949 dagtecknat yttrande tillstyrkt bifall till framställningen på av militärbefälhavaren anförda skäl. Med hänsyn till omständigheterna torde härvid enligt intendenturavdelningens mening även borgensmannen Waller böra befrias från ersättningsskyldighet.

Statskontoret har enligt ett den 16 november 1949 avgivet utlåtande funnit det tveksamt om tillräckliga skäl föreläge för ett tillmötesgående av framställningen. I varje fall syntes det statskontoret med hänsyn till konsekvenserna icke föreligga anledning att medgiva hel befrielse från föreskrivet vite och ersättning för ökade kostnader för kronan. Om nedsättning av skadeståndsskyldigheten ansåges böra medgivas, borde nedsättningen begränsas till förslagsvis högst hälften av det belopp, som skulle utgå såsom vite och skadestånd.

Departementschefen.

Genom att Jonsson icke förmått fullfölja sina åtaganden i här förevarande hänseende har han ådragit sig ersättningsskyldighet i form av vite med 7 755 kronor och skadestånd med 20 580 kronor eller sammanlagt 28 335 kronor. Borgensmannen Wallers ersättningsskyldighet utgör 7 920 kronor.

Enligt vad jag under hand låtit inhämta var Jonsson, som är född 1871, för år 1949 taxerad till kommunal inkomstskatt för 1 290 kronor. Han saknar förmögenhet. Waller, vilken är född 1884, upptogs vid 1949 års taxering ej till beskattningsbar inkomst och torde sakna tillgångar av värde. De upplysningar, som inhämtats rörande Wallers solvens, torde sålunda ha varit

felaktiga. Det synes mig anmärkningsvärt att militärbefälhavaren vid den slutliga prövningen av anbuden med hänsyn till rådande tveksamhet rörande Jonssons möjlighet att fullgöra leveranserna låtit Jonssons anbud ifrågakomma. Stöd för ett förkastande av anbudet förefinnes i gällande upphandlingsföreläggande. Icke heller synes mig intendenturavdelningen ha nöjaktigt handlagt ärendet. Olyckliga omständigheter synas emellertid ha bidragit såväl till att anbudet i fråga blivit antaget som till att det sedermera icke kunnat fullgöras. Med hänsyn såväl till Jonssons och Wallers ekonomiska förhållanden som till övriga omständigheter i ärendet finner jag därför skäl tala för att Jonsson och Waller helt befrias från ersättningskyldighet till kronan i anledning av att Jonsson icke mäktat fullgöra de höleveranser, om vilka i ärendet är fråga.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Jonas Jonsson och Johan Waller befrias från ersättningskyldighet till kronan i förevarande hänseende.

9.

I proposition 1950: 74 (punkt 10 av utdrag av protokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950) hemställde jag om bemyndigande att medgiva försvarets civilförvaltning, att i samråd med vederbörande ämbetsverk, som med avseende å varje fordran vore att betrakta som huvudman, utan hinder av gällande bestämmelser avskrika vissa av försvarets civilförvaltning i framställning den 9 augusti 1949 angivna fordringar. Riksdagen lämnade i skrivelse 1950: 107 det sålunda begärda bemyndigandet. Civilförvaltningen anmälde samtidigt i nämnda skrivelse, att ämbetsverket hade för avsikt att underställa Kungl. Maj:ts prövning och avgörande jämväl frågan om avskrivning av de ytterligare fordringar av ifrågavarande slag som i fortsättningen kunde uppkomma.

I skrivelse den 18 juli 1950 har försvarets civilförvaltning med överlämnande av en P. M. jämte förteckning över 150 indrivningsärenden å ett fordringsbelopp av sammanlagt 1 529 kronor 58 öre hemställt om bemyndigande att, då jämväl beträffande dessa fordringar föreläge sådana omständigheter att avskrivning syntes böra ske, i samråd med vederbörande centrala förvaltningsmyndigheter utan hinder av gällande bestämmelser avskrika de i förteckningen upptagna fordringarna. Fordringsbeloppen variera mellan 1 krona 50 öre och högst 20 kronor samt avse i allmänhet förkommen materiel.

Departementschefen.

Enligt vad jag framhöll i propositionen 1950: 74 (punkt 10 av utdrag av protokollet över försvarsärenden för den 3 februari 1950) medgiva icke gällande avskrivningsregler avskrivning av fordran varom här är fråga utan att ytterligare tidskrävande och kostsamma åtgärder i syfte att indriva fordringarna först vidtagits utan resultat. Icke heller kan åt Kungl. Maj:t bud-

getårsvis lämnat bemyndigande att avgöra frågor om avstående av fordringsrätt anses omfatta även dessa ärenden. I överensstämmelse med vad jag anförde vid ifrågavarande proposition finner jag, att civilförvaltningen bör lämnas medgivande att i samråd med det ämbetsverk, som med avseende å varje särskild fordran är att betrakta såsom huvudman, avskriva de i framställningen avsedda fordringarna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva försvarets civilförvaltning att i samråd med vederbörande ämbetsverk, som med avseende å varje fordran är att betrakta som huvudman, utan hinder av gällande bestämmelser avskriva i civilförvaltningens framställning den 18 juli 1950 avsedda fordringar till ett sammanlagt belopp av 1 529 kronor 58 öre.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—11 hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

C. F. von Horn.

Bilaga.

Förteckning över av Kungl. Maj:t under år 1950 avgjorda, helt eller delvis bifallna ärenden angående befrielse från ersättnings-skyldighet.

Sökande	Grund för ersättnings-skyldighet	Av domstol utdömt belopp	Kungl. Maj:ts beslut	
			Dag	Beslutets innebörd
1	2	3	4	5
Furiren vid Skaraborgs flygföretag C. E. Carlsson	Skador å två kronan tillhöriga flygplan	530 kr.	10/3 50	Befrielse mot inbetalning av 300 kr.
Furiren vid Skaraborgs flygföretag H. A. G. Zetterberg	Eldskada å ett kapell av tältduk och en flygplanspropeller	1 077 kr. 33 öre jämte 5 % ränta	"	Befrielse mot inbetalning av 500 kr.
Fanjunkaren vid Livregementets grenadjärer S. P. E. Lindgren	Förkommen tygmateriel	1 403 kr. 90 öre	"	Befrielse mot inbetalning av 100 kr.
Kaptenen vid intendenturkåren B. E. Veilerz	Brist i förskottsmedel m. m.	1 985 kr. jämte 5 % ränta å 1 673 kr. 10 öre	"	Befrielse mot inbetalning av 500 kr.
Överfuriren vid Skånska pansarregementet S. Lindvall	Förkommen telefonapparat	138 kr.	"	Hel befrielse
Värnpliktige G. I. Larsson	Förkommet gevär jämte gevärsrem och tillläggshake	198 kr. 80 öre	"	Befrielse mot inbetalning av 50 kr.
Värnpliktige T. E. Nilsson	Förkommen kikare	220 kr.	"	Hel befrielse
Värnpliktige J. I. Roskvist	Genom tältbrand uppkommen skada	150 kr.	"	Hel befrielse
Värnpliktige G. E. T. Andersson	Skador å två kronan tillhöriga traktorer och ett kronan tillhörigt garage	482 kr. 50 öre	"	Hel befrielse
Furiren vid Svea artilleriregemente G. R. Lindelöf	Förkommet kikarsikte	2 300 kr.	6/10 50	Befrielse mot inbetalning av 200 kr.
Överfuriren vid Upplands regemente E. V. Östlund	Förkommen tyg- och intendenturmateriel	800 kr.	"	Befrielse mot inbetalning av 100 kr.
F. d. kaptenen i intendenturkårens reserv E. W. Lindberg	Förskingrade medel	2 400 kr. jämte 6 % ränta	24/11 50	Befrielse mot inbetalning av 300 kr.